

Nr 267.

Av herr **Gustafson** i Kasenberg, om understöd åt domänintendenten
A. R. Carlsons änka och minderåriga barn.

Den 8 maj 1930 avled domänintendenten i Älvsborgs län Anders Richard Carlson, efterlämnande änka, Sigrid Maria Carlson, född Enhus, och sex barn, födda respektive åren 1910, 1912, 1913, 1914, 1917 och 1920.

Domänintendenten Carlson var född den 27 augusti 1872 samt erhöi sitt första förordnande som domänintendent genom nådigt brev den 2 december 1905, avseende tiden från och med den 1 januari 1906. Förordnandet, som från och med år 1916 omfattade jämväl Värmlands län, förnyades sedermera period efter period, så att Carlson vid sitt frånfalle kunde räkna något mer än 24 tjänstår.

Carlsons avlöning har alltsedan år 1919 utgått med 4,000 kronor för år, varå sedvanligt dyrtidstillägg beräknats. Enär domänintendentsbefattningarna icke äro uppförda på ordinarie stat, har Carlson såsom domänintendent icke varit berättigad till delaktighet i någon statlig pensionsinrättning, och det har sålunda icke varit möjligt för honom att i egenskap av domänintendent bereda pension för sin änka i en sådan kassa.

I underdånigt utlåtande den 12 januari 1931 i anledning av gjord framställning om vidtagande av åtgärder för utverkande av pension åt domänintendent Carlsons änka och minderåriga barn framhöi domänstyrelsen, som med hänsyn till Carlsons långvariga och förtjänstfulla arbete i domänverkets tjänst ansåge, att skäl kunde föreligga, att dylik pension beviljades, bland annat följande.

Såsom länsstyrelsen påpekat hade Carlson nämligen jämte sin domänintendentsbefattning innehaft anställning som skattmästare i Älvsborgs läns norra hushållningssällskaps egnahemsnämnd, och av denna anledning åtnjöte hans änka och barn från statens pensionsanstalt en familjepension å tillhopa 1,115 kronor 30 öre, varå sedvanligt dyrtidstillägg utginge. Därtill komme, att behållningen i boet efter Carlson uppginge till ett så jämförelsevis högt belopp som 19,932 kronor 45 öre och att bland de avgående posterna upptagits en ankans fordran i boet å 4,000 kronor.

Bemärkas borde emellertid, att av den familjepension, som utginge från statens pensionsanstalt, allenast 587 kronor vore att anse såsom änkepension. Återstående 528 kronor 30 öre — eller 90 procent av familjepensionen — utgjorde barnens andel. Länsstyrelsen upplyste dessutom, att änkefru Carl-

son, som enligt åldersbetyg vore född den 31 oktober 1880 och vars hälsa vore vacklande, icke ägde annan inkomst än den nu nämnda. Härtill komme den för domänstyrelsen tyngst vägande omständigheten nämligen, att domänintendenten Carlson vid sitt frånfälle efterlämnade icke mindre än sex barn. Ett av dessa uppnådde visserligen år 1931 21 levnadsår och ett annat 19 år, men de övriga barnen voro födda respektive åren 1913, 1914, 1917 och 1920, och länsstyrelsen upplyste, att intet av de sex barnen försörjde sig självt.

Därest Kungl. Maj:t på grund av nu anförda förhållanden skulle finna skäligt, att änkefru Carlson och makarnas barn — enligt styrelsens mening torde det icke kunna bliva tal om andra än de fyra som vid faderns frånfälle icke uppnått 18 levnadsår — tillerkännas någon pension, finge styrelsen beträffande pensionsbeloppen anförda följande.

Senast vid 1927 års riksdag förekom fråga om pensionering av domänintendent. Då beviljades (riksdagens skrivelse nr 214, punkt 90) på framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 83, punkt 1) pension å allmänna indragningsstaten åt domänintendenten i Uppsala län friherre E. G. Leijonhufvud med ett belopp av 2,448 kronor. Detta belopp kunde sålunda anses utgöra domänintendents pensionsunderlag. Därest den beräkningsgrund, som tillämpades av civilstatens änke- och pupillkassa vid fastställande av änkepension, finge komma till användning i nu förevarande fall, skulle änkepensionen uppgå till 27 $\frac{1}{2}$ procent av pensionsunderlaget eller i avjämnat tal 670 kronor, vartill komme ett pensionstillägg av 10 procent (det vill säga 67 kronor) eller sammanlagt 737 kronor. Med hänsyn emellertid till dels att domänintendenten Carlson icke erlagt några avgifter för familjepensionering, dels att änkefru Carlson från statens pensionsanstalt åtnjöt en pension av 587 kronor, syntes det styrelsen uppenbart, att pensionsbeloppet 737 kronor borde avsevärt reduceras. Det vore visserligen vanskligt att rättvist bedöma, i vilken utsträckning en sådan reduktion borde företagas, men styrelsen förmenade, att en sammanlagd änkepension av 1,000 kronor (587 + 413 kronor) borde kunna anses skälig.

Vid bifall härtill skulle alltså änkefru Sigrid Maria Carlson, född Enhus, räknat från och med den 1 juni 1930, under sin återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten komma i åtnjutande av en årlig pension av 413 kronor.

Vad barnen beträffade skulle de, därest fadern ägt delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, varit berättigade till en årlig pension, motsvarande för det äldsta barnet 40 procent och för vart och ett av de övriga 10 procent av moderns pension. Då det, såsom förut framhållits, icke torde kunna ifrågasättas pension åt andra än de fyra yngsta barnen i domänintendenten Carlsons äktenskap, skulle de under nämnda förutsättning äga att gemensamt uppbära 70 procent av 413 kronor, det vill säga 289 kronor, eller avrundat 288 kronor.

Vart och ett av makarna Carlsons barn Kurt Richard (född den 12 juni 1913), Knut Olof (född den 1 december 1914), Carl Allvar (född den 19 december 1917) och Sigrid Margareta (född den 6 december 1920) skulle vid bifall härtill, räknat från och med den 1 juni 1930, från allmänna in-
dragningsstaten uppbära en årlig pension av 72 kronor, att utgå till och med utgången av det kalenderår, varunder det uppnår 18 års ålder.

Genom beslut den 13 februari 1931 fann Kungl. Maj:t ifrågavarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I anledning av sedermera gjord underdånig framställning om beviljande av tillfälligt understöd tillerkändes domänintendenten Carlsons änka genom nådigt brev den 24 september 1931 en gratifikation av 1,000 kronor.

Sedan ansökning ånyo ingivits om beviljande av gratifikation för år 1932, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 7 oktober 1932 att framställningen icke föranledde någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Med hänsyn till domänintendenten Carlsons långvariga och förtjänstfulla arbete i domänverkets tjänst — vilket jämväl av domänstyrelsen i dess ovanberörda underdåniga utlåtande vitsordats — synes det förenligt med billighet, att någon tilläggspension beviljas hans änka och minderåriga barn. Änkefru Carlson är allttjämt sjuklig och kan därför icke genom arbete bidra till sitt uppehälle. Familjens enda inkomst utgöres av den från statens pensionsanstalt utgående pensionen, som under år 1933 uppgick till 997 kronor 90 öre oberäknat dyrtidstillägg. Vid bestämmande av tilläggspensionens belopp torde lämpligen domänstyrelsens ovanberörda förslag kunna tagas till utgångspunkt. Pensionen för änkan skulle sålunda bestämmas till 413 kronor för år samt för de två av barnen, som icke uppnått 18 års ålder, tillsammans 206 kronor eller avrundat till 204 kronor för år, vilket för varje barn skulle utgöra 102 kronor i årlig pension, att utgå till och med utgången av det kalenderår, varunder det uppnår 18 års ålder.

På grund av vad nu anförts hemställes,

att riksdagen måtte medgiva att domänintendenten Anders Richard Carlsons änka, Sigrid Maria Carlson, född Enhus, och makarnas två minderåriga barn Carl Allvar och Sigrid Margareta må från och med den 1 februari 1934 uppbära, änkan en årlig pension av 413 kronor under återstående livstiden, så länge hon förblir änka, samt vardera barnet ett årligt uppfostringsbidrag å 102 kronor till och med utgången av det kalenderår, under vilket barnet uppnår 18 års ålder.

Stockholm den 23 januari 1934.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

